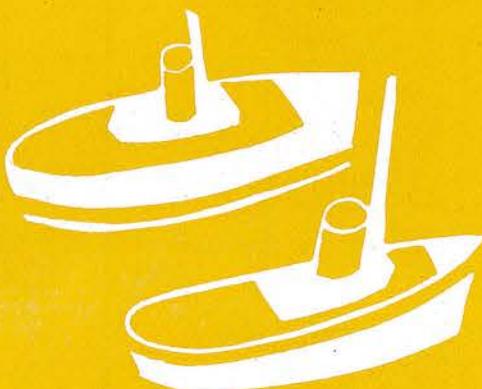

Galeb

ŠTEVILKA
8
LETÖ IV.
TRST 1957-58

Izhaja mesečno, izdajatelj in odgovorni urednik je Ivan Grbec. Ureja ga uredniški odbor.

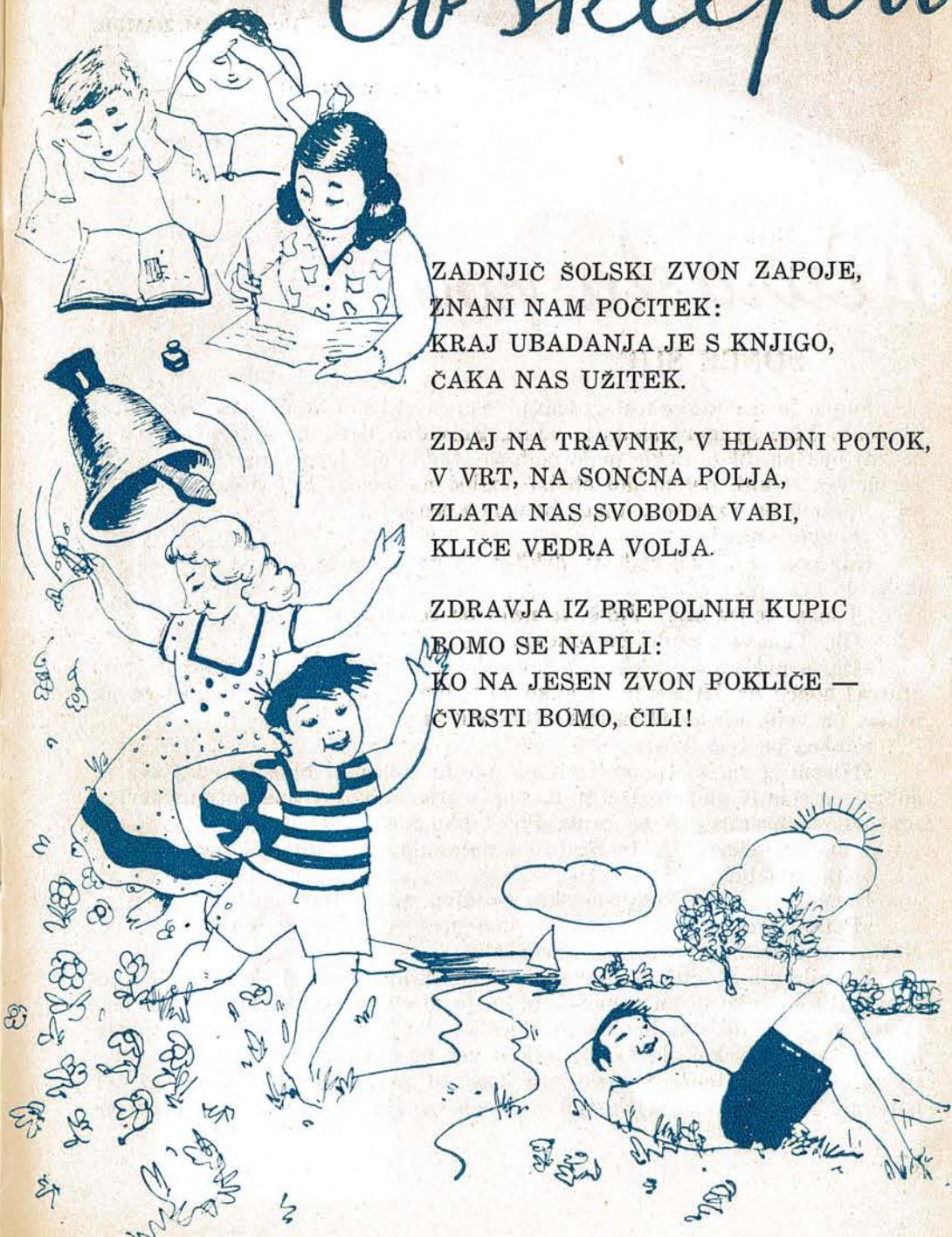
Tiska tiskarna »Graphis« v Trstu, ulica sv. Frančiška 20. — Tel. 29-477

Naslovno stran je napravil Robert Hlavaty.

V S E B I N A

Danilo Gorinšek: Ob sklepu	169
Ivan Matičič: Zaraska poto	170
Miroslav Košuta: Mak	173
Danilo Gorinšek: O rjastem žeblju in bleščecem železcu	174
Po P. Kellerju: Polž	175
Edmondo De Amicis: Na potapljajoči se ladji	176
M. Bambič: Čudoviti nos	181
Fr. Milčinski: Zgodbe kraljeviča Marka	182
Danilo Gorinšek: Polž in deklica	185
Angelo Cerkvenik: Bekri Mujo in turški cesar	186
Orim: Jamendol	188
Josip Ribičič: Slaba vest	189
R. Hlavaty: Moja dva prijatelja	190
Samo Pahor: Naši kraji v preteklosti	191
Naši mali dopisniki	192

Ob sklepu

ZADNJIČ ŠOLSKI ZVON ZAPOJE,
ZNANI NAM POČITEK:
KRAJ UBADANJA JE S KNJIGO,
ČAKA NAS UŽITEK.

ZDAJ NA TRAVNIK, V HLADNI POTOK,
V VRT, NA SONČNA POLJA,
ZLATA NAS SVOBODA VABI,
KLIČE VEDRA VOLJA.

ZDRAVJA IZ PREPOLNIH KUPIC
BOMO SE NAPILI:
KO NA JESEN ZVON POKLIČE —
ČVRSTI BOMO, ČILI!

Ilustriral: M. BAMBIC

IVAN MATIČIČ

Zarasla nota

SONCE SIJE

Sonce je posijalo skozi goščavje. Tonca sili dol, ker se že težko drži v vejah. Tinč se mora slednjič vdati. Previdno ji pomaga dol. Če bi bilo še kaj brašna, bi se deklicu podprlo, toda cula je prazna. Fant se oziroma na vse strani, potem mu obvisi pogled na soncu. Nekaj časa se oziravaj, potem pa vzklikne, kakor bi uzrl rešenje:

»Sonce, sonce!«

Kar poskakuje od radosti, deklica pa ga gleda topa in se ji dozdeva, da se je bratcu zmešalo.

»Tonca, sonce sije! Vidiš, to naju bo rešilo!«

»Oh, Tinč, kaj nama če sonce!«

»Da, sonce bo nama kazalo pot. Natanko vem, od katere strani sije zjutraj sonce na Hruševje in kako se potem suče. Glej, če pogledam na sonce, pa vem, kje je Hruševje. Viš, tam je.«

»Zakaj pa tega včeraj nisi vedel?«

»Nisem se na to spomnil ali pa morda sonca ni bilo. O, zdaj sva že dobra, da sem le na to prišel in da sonce sije. Ravno v nasprotno smer od sonca bova krenila, pa bo prav. Boš lahko hodila, Tonca?«

»Oh, ne morem! Najrajši bi tu počakala, da pride kdo pome.«

»Kdo naj pride? Volkovi!«

Punče se zdrzne: »Ne, ne, kar pojdiva, tu ne ostanem!«

»Potrpi, Tonca, veš, midva morava proč od tu, če ne, naju bo konec. Našla bova maline, pa se boš okrepčala.«

Krenila sta v smer, kakor jima jo je kazalo sonce. Deklica se je obešila fantu na roko in na ramo — in on jo je vlekel, kar je le mogel. Vlekla sta se in vlekla, omahovala in klecali; ako bi ju kdo skrivaj opazoval, bi prav gotovo rekel, da ta dva nikoli več ne prideta iz gozdarja.

»Maline, maline!« je vzkliknil Tinč in zagazil med rdeči sedež ter potegnil Tonco za sabo. Hlastno sta segla po sladkem sadu in v hipu po-

zabila na vse svoje reve. Četudi bi gadi sikali okoli njiju, bi se ne umaknila. Res sta jih videla, enega, dva, tri, ki so se greli po skalah ter stražili svoje malinje polje. Otroka sta se jim sicer izognila, toda bežala nista. Ko sta se za silo pokrepčala, sta šla dalje in si na naslednji gozdni jasi privoščila še rdečih jagod. Tudi tu sta naletela na jagodne varuhe — gade in modraste; enega sta morala ugnati celo s kamenjem, ker ju je le preveč drzno napadal.

»No, Tonca, ti je že kaj odleglo?« jo vpraša slednjič Tinč.

»Zdaj mi je že bolje,« prikima deklica.

Vidno pokrepčana gresta dalje. In glej, mahoma se znajdetra na kolovozu. Še bolj sta oživelia, ko sta zaslišala ropot voza, ki jima je prihal nasproti. Da, volovska vprega se je prikazala, ob nji pa dva gozdarja. Vola obstaneta in gozdarja obstaneta, vsi štirje bulijo v mlada potnika, ki sta videti kakor prikazen: raztrgana, umazana, okrvavljenata.

»Kaj pa vidva tu?« izusti starejši gozdar.

»Domov greva,« odvrne Tinč.

»Domov? Kam domov?«

»Na Hruševje.«

»Kaj nista vidva Ratajeva?«

»Seveda sva.«

Gozdarja se čudita ter ju sprašujeta, kako in kaj je z njima. Nasadnje ju poučita, naj gresta kar po tej poti naprej.

Šli so narazen — in mlada popotnika sta zdaj vse drugače stopala, ker sta se zavedala, da sta na trdnih tleh in ju nič več ne zajame začrani krog. Na hruševskih lažih sta prišla končno iz gozda. Tu sta legla in se oddahnila, ko sta začutila zopet varna tla pod nogami, kakor da sta se zavlekla z razburkanega morja na trdno obrežje. Tu sta zopet svobodno zadihala. Šla sta še nekaj časa, da sta prišla na vrh klancev — in od tu se jima je nasmehnilo Hruševje. Tudi popotnika sta se nasmehnila in Tinč je rekel Tonci:

»Vidiš, bala si se, da ne prideva, jaz sem pa vedel, da morava priti!«

Samo prikimala je Tonca. Bila je neizrečeno srečna, da sta prišla iz tistih strašnih temin zopet na sončno Hruševje. Komaj sta prestopila Ratajev vrt, ju je že uzrla teta Ratajka. Pričela je viti roke, ko pa sta prišla bliže, se ju je prestrašila in zakričala: »Kakšna pa sta!«

Popotnika sta povesila glave in nista vedela kaj odgovoriti.

»Kod pa sta hodila, za božji dan?«

»Po gozdu.«

»So vaju mar volkovi napadli?«

Tinč se obotavlja: »Volkovi? Tudi volkove sva videla.«

»Križana gora! Saj sem rekla, da se vama je kaj pripetilo!«

Iz hleva pride stric Rataj — in tudi on zmahuje z glavo, ko ju ozre.

Otroka pa sta bila malobesedna in nista mogla v kratkih besedah povedati tega, kar sta doživelia, a tudi nista hotela. Le nekaj sta izvlekla stric in teta iz njiju, potem je prijela teta Tonco za roko, rekoč:

»Pojdi noter, pojdi, otrok moj, da te umijem in preoblečem.«

Milo se je storilo Tonci, kakor da jo vodi mati za roko. Notri v hiši je s solzami v očeh priznala teti, kaj je doživelia. Tudi teta se je jokala in jo pritiskala k sebi kakor lastnega otroka. Ko jo je umila, jo je spravila naravnost v posteljo. Stric je medtem zasliševal Tinča, a z vedno večjim zanosom pogledaval fanta. Nazadnje ga je potrepljal po rami in rekel: »No, le spravi se noter, si gotovo lačen.« Ni ga maral vpričo poхvaliti, dasi mu je dečkov pogum zelo ugajal, tako da si je stric ponosen zavihal brke ter z vidnim dopadenjem gledal za dečkom, ki je odhajal noter. Teta je že kuhalila čaj pa cvrla jajca, ker je vedela, da je treba trudnima popotnikoma dobro postreči.

Kakor blisk se je raznesla po vasi ta žalostno vesela novica. Staro in mlado je drlo k Ratajevim, vsakdo si je hotel na lastne oči ogledati utrujena popotnika in na lastna ušesa slišati, kaj vse sta doživelia.

KONEC

MIROSLAV KOSUTA

Ilustriral: LEO KOPORC

Videl sem, kako vesel
sredi polja je žarel
rdeči mak.

Kaj vse mu ptiček je čebljal,
da se poredno je smehljal
srečni mak?

Veter je prek polja šel,
veter mu je kapo vzel —
ubogi mak!

Zdaj se joče in solzi:
»Kapa, kapica, kje si?«
Goli mak.

O RJASTEM ŽEBLJU

in bleščečem železcu

V drevoredu sredi nekega parka je na tleh ležal dolg žebelj. Bil je še cel; imel je plosko glavico in na koncu ostro konico. Le rjast je bil, zakaj v dolgem času njegovega bivanja na tleh sredi parka ga je bila preprala prenekatera ploha. Dokaj tednov pa je moral prebiti tudi pod ledeno skorjo, ko je zima odela park s svojo mrzlo prevleko.

Zdaj so bile zapihale tople sape z juga, ledena skorja iznad žebelja se je razlila v mlako, mlačko je posušilo pomladansko sonce in rjasti žebelj je grel na njem svoje premrlo trupelce.

Tedaj je zavil v drevored, kjer se je sončil rjasti žebelj, velik in močan možak. Ustavil se je, sedel na klop in potegnil s pete svojega čevlja železce, ki mu je bilo le-tam doslužilo in je bingljalo samo še na enem samem izrabljenem žebličku. Zagnal ga je na tla in nadaljeval svojo pot.

Zdaj je železce ležalo na tleh sredi drevoreda in se je bleščalo na soncu kakor čisto srebro, zakaj bilo je od večnega drgnenja po kamnitih pločnikih vse obrušeno in se je svetlikalo kakor novo. Ko se je iz svojega novega bivališča oziralo okrog sebe, je zagledalo rjasti žebelj, ki je ležal dober korak od njega.

Staro železce, ki je bilo hudo ponosno na to, da se je tako bleščalo na topljem soncu, se je namrdnilo: »Fej, kako grd, kako rjast je tale moj sosed! Kar sram me je te žebanje druščine! Ni mogel kaj, da mu ne bi zabrusil: »Stara šara — kdo te mara?«

Rjasti žebelj je bil že star, zato pa moder in mu je mirno odgovoril: »S staro šaro me pitaš? Se ti ne zdi, da se lonec posmehuje piskru?«

Vendar dosluženo železce ni popustilo, toliko je bilo prevzeto od lastnega blišča: »Le oglej si me,« je spet planilo po rjastem žebelju, »bleščim se kakor čisto srebro — ti si pa rjast in umazan, da me je sram zate.«

Hudo je to prizadelo rjasti žebelj, vendar je dostojanstveno zavrnil domišljavega soseda: »Marsikaj je lahko bleščeče, a — brez cene! In marsikaj lahko rjavi in je še vedno lahko koristno!«

Bleščeče železce tudi tokrat ni odjenjalo. Ni se hotelo podati rjastemu žebelju: »Ni ga, ki se ne bi z dopadnjem oziral po meni! A ti — vsakdo se ti ogne, da ne bi stopil nate!«

Tedaj je stopil v drevored droben moški v delovni obleki. »Vidiš, sosedumazanec,« se je še bolj zasvetlikalo v soncu bleščeče železce, »zdaj boš videl, kdo je brez cene in kdo ne!«

Zmagoslavno je hotelo nadaljevati s svojim prevzetim bahanjem, a je še tisti hip utihnilo, zakaj možak v delovni obleki se je bil ustavil pred njim in rjastim žebeljem. Zamahnil je proti bleščečemu železcu in zamrmral: »Stara šara, kdo te mara!« Nato se je sklonil in pobral rjasti žebelj ...

Tako je rjasti žebelj zapustil svoje bivališče na tleh drevoreda sredi parka in odšel s svojim novim gospodarjem. Ta ga je doma očistil, zabil v steno svoje sobe in nanj obesil sliko velikega pesnika. Ta pesnik je živel le malo let, zato pa bodo njegove pesmi živele, dokler bo živel njegov rod. In zato bo tudi njegova podoba visela na steni, dokler bo stala stena.

Toliko časa pa bo tudi držal to podobo rjasti žebelj, ki mu je bilo nekoč bleščeče železce zabrusilo: »Stara šara — kdo te mara?«

A od tedaj se bo pogreznilo to železce globoko v prst pod drevoredom, zarjavelo bo in nihče mu ne bo mogel poreči niti »stara šara«, zakaj nihče ga ne bo več zagledal.

Polž

Polž je imel svoj dom pod železniškim nasipom. Kadar koli je zdrvel vlak mimo, ga je zbudil in prestrašil.

»Le čakaj!« se je nekega dne razjezil. »Ne boš mi več nagajal! Na svoje roge te bom nabodel!«

In je zlezel na nasip. Tam se je prilepil na prag med tračnicami, iztegnil roge in čakal. Priopotal je vlak in zdrvel po tračnicah naprej. Za polža se še zmenil ni.

»Ha!« je vzkliknil polž. »Tak strahopetnež! Ustrašil se je boja z menoj in zbežal!«

Po P. Kellerju

EDMONDO DE AMICIS:

Pred 50 leti je umrl De Amicis

Letos je minilo 50 let, kar je umrl eden najslavnnejših italijanskih mladinskih pisateljev, Edmondo De Amicis. Rojen je bil leta 1846 in se je kot mlad častnik udeležil vojne 1866. Odtlej je mnogo potoval ter se posvetil časnikarstvu in pisateljevanju. Čeprav je napisal mnogo potopisov s svojih potovanj po Španiji, po Nizozemskem, po Angleškem, po Maroku, iz Carigrada in Pariza, so mu večjo slavo prinesli spisi za mladino. Napisal je tudi nekaj povesti za odrasle, novele ter knjige pesmi, toda s temi spisi bi bil ostal v senci drugih pisateljev, večjih in slavnejših od njega, ko bi ne bil napisal svetovno znamenite knjižice »Srce« (Il Cuore). Nekateri učenci so morda že brali v šoli kakšno zgodbico iz te lepe mladinske knjige. Tudi mi objavljam danes povest iz knjige De Amicisa »Srce«. Videli boste, da pisatelj kakor v drugih zgodbah opisuje tudi v tej otroke, ki jih vodi pri njihovih dejanjih plemenito srce. Vzemite kdaj v roke to knjižico, ki je prevedena tudi v slovenščino, in videli boste, kakšne lepe spomine je ohranil na svoja otroška leta ta pisatelj in kako dobrih in toplih src so ljudje, ki jih opisuje: mati, stari učitelj ali ta deček, o katerem boste danes brali.

Pred veliko leti je neko jutro v mesecu decembru v pristanišču Liverpoolu velik parnik vzdignil sidro. Na krovu je bilo dvesto oseb, med njimi sedemdeset mož posadke. Kapitan in skoro vsi mornarji so bili Angleži. Med potniki je bilo tudi več Italijanov: tri gospe in nekaj godbenikov. Parnik je bil namenjen na otok Malto. Vreme je bilo megleno in neprijazno.

Med potniki tretjega razreda na krmi je bil tudi kakih dvanajst let star Italijan, majhen za svojo starost, vendor pa krepak, z lepim strogim obrazom in ognjevitimi očmi. Sedel je sam zraven jambora na kupu vrvi, zraven sebe pa je imel reven kovček, v katerem je bilo vse njegovo premoženje, in na njem je počivala njegova roka. Njegov obraz je bil zgorjel, lasje črni in kodrasti. Bil je revno oblečen, čez ramena je imel

ogrnjeno obrabljeni odejo in staro usnjeno torbo obešeno na jermenih. Zamišljeno je gledal potnike, ladjo in mornarje; morje je bilo nemirno in mornarji so tekali mimo njega. Kdor ga je nekaj časa opazoval, je moral spoznati, da ga je pred kratkim zadela velika nesreča. Imel je otroški obraz, izraz na njem pa je bil možat. Kmalu potem, ko so odrinili, se mu je približal eden izmed mornarjev, sivolas Italijan; za roko je peljal dekletce in ko se je ustavil pred malim Sicilijancem, je rekел: »Mario, pripeljal sem ti tovarišico, da ne boš sam.«

Potem je odšel.

Deklica se je usedla na kup vrvi zraven fanta.

Pogledala sta se.

»Kam potuješ?« jo je vprašal Sicilijanec.

Deklica je odgovorila: »Čez Neapelj grem na otok Malto.«

Potem je še dodala: »Grem obiskat svojega očeta in svojo mater. Pričakujeta me. Meni je ime Julija Faggiani.«

Fant na to ni nič rekel.

Čez nekaj časa je vzel iz torbe kruh in suho sadje; deklica je imela piškote in začela sta jesti.

Italijanski mornar je šel hitro mimo njiju in jima rekel: »Zdaj bom pa malo zaplesali. To bo veselje!«

Veter je naraščal in ladja se je močno zibala. Otroka, ki nista zbolela za morsko bolezni, se nista za to menila. Deklica se je smejava. Bila je približno enake starosti kakor njen tovariš, po postavi pa je bila večja od njega: v obraz je bila zagorela, bila je tenka, malo prešibka in siromašno oblečena. Lase je imela kratko postrižene in kodraste, na glavi je imela rdeč robec, v ušeh pa dvoje velikih srebrnih obročev.

Jedla sta in drug drugemu pripovedovala o svojem življenju. Fant ni imel več ne očeta, ne matere. Oče, ki je bil delavec, je umrl nekaj dni prej v Liverpoolu; ostal je sam in italijanski konzul ga je poslal spet v njegov rojstni kraj, v Palermo, kjer so živelgi še njegovi daljni sorodniki. Deklico je leto prej pripeljala s seboj v London njena teta, ki je bila vdova; imela jo je zelo rada in starši so ji dovolili, da je živila pri njej. Nekaj mesencev po tem pa je teta umrla, povozil jo je omnibus. Tudi deklica je šla iskat pomoč h konzulu, ki jo je vkrcal na ladjo in jo poslal v Italijo. Oba so prepustili italijanskemu mornarju. »Tako vidiš,« je končala deklica, »se vračam k očetu in materi siromašna. Toda oba me imata rada kot tudi moji mlajši bratci. Imam štiri brate in vsi so majhni. Oblačim jih zmeraj sama. Kako bodo veseli, ko me bodo zagledali. Čisto tiho, po prstih bom prišla skozi vrata... O, glej, kako temno je morje.«

Potem je vprašala fanta: »In ti, ali greš k svojim sorodnikom?«

»Grem, samo ne vem, če me bodo marali.«

»Kaj te nimajo radi?«

»Ne vem.«

»Decembra bom stara trinajst let,« je rekla.

Potem sta se začela pogovarjati o morju in o ljudeh iz okolice. Ves dan sta ostala skupaj. Potniki so mislili, da sta brat in sestra. Deklica je pletla nogavico, fant pa je bil zamišljen in morje je metalo valove zmeraj više. Zvečer, ko sta se ločila, da bi šla spat, je deklica rekla Mariju: »Dobro spi!« »Nocoj nihče ne bo spal dobro, otroka moja!« je zaklical italijanski mornar, ko je tekel mimo, ker ga je poklical kapitan. Fant je hotel odgovoriti svoji prijateljici: »Lahko noč!« ko se je nepričakovano čez krov vzdignil val in ga z vso silo treščil ob klop. »O, joj, saj kravviš!« je zavpila deklica in se vrgla nanj. Potniki so bežali s krova in se niso za to zmenili. Deklica je pokleknila zraven Marija, ki je bil od sunča ves prepaden, obrisala mu je krvaveče čelo, vzela z glave rdeči robec in mu ga ovila okoli glave; potem je stisnila k sebi njegovo glavo, da bi mu tako lažje zavezala konca rute in si je tako na prsih umazala svojo rumeno obleko s krvjo. Mario se je stresel in vstal.

»Ali ti je boljše?« je vprašala deklica. »Je že minilo,« je odgovoril. »Dobro se naspi,« je rekla Julija. »Lahko noč,« je Mario odgovoril. Stopila sta po dveh bližnjih stopnicah navzdol vsak v svojo spalnico.

Mornar je pravilno napovedal. Nista še prav zaspala, ko se je vzdignil strahovit vihar. V kratkem se je zlomil jambor kakor pod kopiti zdivjanih konj; tri čolne, ki so bili pritrjeni na ladjo, je odneslo kakor peresca in s krma je pometlo štiri vole. V notranjosti ladje je nastala zmešnjava in vse skupaj je prevzel velik strah; hreščalo je, vmes pa je bilo slišati vpitje in jok, da so se lasje ježili. Vihar je naraščal in bučal vso noč. Velikanski valovi so se zaganjali v ladjo, vdirali so na krov, uničevali so in odnašali in preobračali v morje vse, kar so dosegli. V ploščadi, pod katero je bil stroj, se je napravila luknja in skozi njo je s strašnim šumenjem vdrla voda; ogenj v stroju je ugasnil in strojniki so zbežali; kakor silni, narasli potoki je vdirala voda od vseh strani. Bobneč glas je zavpil: »K sesalkam!« Bil je to kapitanov glas. Mornarji so se vrgli na sesalke. Ampak morje se je naenkrat od zadaj zagnalo v ladjo in razdejalo ograje in zapornice in spet se je vlij cel potok v notranjost.

Potniki, bolj mrtvi kakor živi, so iskali zavetja v veliki dvorani.

Naenkrat se je prikazal kapitan.

»Kapitan, kapitan!« so vpili, kar vsi naenkrat. »Kaj naj storimo? Kako je z ladjo? Ali je še kaj upanja? Rešite nas!«

Kapitan je počakal, da so vsi potniki umolknili in je rekel hladno: »Udjmo se v usodo! Bo, kar bo.«

Krik je zagnala ena sama ženska: »Usmilite se nas!« Noben drug ni spravil besede iz sebe. Strah je vse tako prevzel, da so bili kakor oledeneli. Dolgo časa je bilo vse tiko kakor v grobu. Ljudje so se spogledovali, vsi beli v obraz. Morje je strahovito divjalo. Ladja se je težko zibala. Čez nekaj časa je kapitan poskusil spustiti v morje rešilni čoln; pet mornarjev je stopilo v čoln, spustili so ga v morje; ampak val ga je preobrnil in dva mornarja sta utonila; drugi so se s težavo oprijeli vrvi in pripelzali spet na ladjo.

Mornarji so po vsem tem zgubili pogum. Dve uri pozneje je bila ladja pod vodo do višine krova.

Na krovu se je odigraval strahovit prizor. Matere so obupno stiskale k sebi svoje otroke, prijatelji so se objemali in poslavljali; nekateri so šli v kabine, da bi ne gledali morja, ko bodo umirali. Neki potnik si je pognal kroglo v glavo in padel na obraz na stopnicah v spalnico, kjer je izdihnil. Veliko je bilo takih, ki so se drug drugega oklepali. Slišati je bilo samo splošno ihtenje, otroško ječanje in ostre krike; tu in tam so stali ljudje nepremično kakor kipi, brez izraza, s široko razprtimi očmi, brez pogleda; bili so to obrazi mrličev in duševno bolnih. Oba otroka Mario in Julija sta objemala jambor na ladji in gledala nepremično in brezčutno na morje.

Morje se je nekoliko umirilo, ampak ladja se je še kar naprej počasi potapljal. Manjkalo je samo še nekaj minut, da bi se popolnoma potopila.

»Čoln v morje!« je zavpil kapitan.

Zadnji čoln, ki jim je še ostal, so spustili na vodo in v njega se je spustilo štirinajst mornarjev s tremi potniki.

Kapitan je ostal na ladji.

»Spustite se še vi z nami!« so vpili spodaj.

»Ne, umreti moram na svojem mestu,« je odgovoril kapitan.

»Srečali bomo drugo ladjo,« so vpili mornarji, »rešili se bomo. Pridite dol! Zgubljeni ste!«

»Tukaj ostanem.«

»Še je prostor za eno osebo!« so vpili mornarji in se obračali na potnike. »Ženska naj pride!«

Neka ženska je stopila naprej, podpiral jo je kapitan; ko pa je zaledala oddaljenost, v kateri je bil čoln, ni imela poguma, da bi skočila in se je sesedla na krov. Vse druge ženske so bile že v nezavesti in videti je bilo, kakor da umirajo.

»Kakšnega otroka nam dajte!« so zaklicali mornarji.

Na ta klic sta se mali Siciljan in njegova tovarišica, ki sta bila do takrat kakor okamenela od nečloveške groze, naenkrat prebudila in z močno voljo do življenja sta se odtrgala od jambora, planila na rob ladje in kričala na ves glas: »Vzemite mene!« pri tem pa sta se skušala odrevati kakor dve podivjani zveri.

ČUDOVITI NOS

Piše in riše Milko Bambič

»Tisti naj pride, ki je manjši!« so vpili mornarji. »Čoln je že prepoln. Manjši naj pride!«

Ko je deklica zaslišala te besede, so ji padle roke ob život in obstala je kakor od strele zadeta; z ugaslimi očmi je pogledala Marija.

Mario se je ozrl vanjo; videl je krvavi madež na njenih prsih; ob spomini na to ga je obšla plemenita misel in mu kakor blisk osvetila obraz.

»Manjši naj pride v čoln!« so vsi vprek ukazovalno in nepotrpežljivo kričali mornarji. »Hitro, da odrinemo!«

Naenkrat je Mario zaklical z glasom, ki ni bil več njegovemu podoben: »Ona je lažja. Julija, ti si na vrsti. Ti imaš še očeta in mater, jaz nimam več nobenega. Odstopam ti svoj prostor! Skoči dol!«

»Vrzi jo v morje!« so kričali mornarji.

Mario je zagrabil Julijo okoli pasu in jo zagnal v morje.

Deklica je zavpila in čofotnila; mornar jo je zagrabil za roko in jo potegnil v čoln.

Z vzdignjenim čelom in z vihrajočimi lasmi je obstal fant na robu ladje, mirno, nepremično in junaško.

Čoln je zaplavljal in še ob pravem času ušel vodnim vrtincem ob potaplajoči se ladji, ki so grozili, da ga preobrnejo.

Deklica se do takrat ni zavedla, kaj se z njo godi; vzdignila je oči proti fantu in planila v jok.

»Zbogom, Mario!« je med ihtenjem vpila in stegovala roke proti njemu. »Zbogom! Zbogom!«

»Zbogom!« je odgovoril in visoko vzdignil roko.

Čoln se je po nemirnih valovih hitro oddaljeval. Nad njim se je bočilo temno nebo. Na ladji ni bilo več slišati klicev. Voda je že segala čez krov.

Deklica si je zakrila obraz z rokami.

Ko je spet vzdignila glavo, je pogledala po morju, ladje pa ni bilo več nikjer.

DIHUR

Nekoč se je dihur splazil v kovačnico. Prišel je do pile in jo obiznil. Pri tem pa si je ranil jezik in na pili se je pokazala kri. Ves vesel je dihur polizal kri. Mislil je, da prihaja kri iz pile. In je toliko časa lizal, da si je popilil ves jezik.

57. »Joj meni grešniku!« se zgrozi Cizaj. »Grof mi je ukradel cekine, a jaz sem izdal Luca, da je po nedolžnem trpel v železni ječi.« Hund se kesa svoje grdobije in vse pove Lucovi materi kako in kaj. Luc pri večerji neopazno zamenja svoj bokal sladkega vina s Kanovim. Kan nazdravlja svoji nevesti in se brati z generali, ki morajo piti iz njegovega bokala in seveda vsi kmalu trdno zasmrče.

59. »Ti Alenka pa, če želiš, se lahko tudi vrneš domov. Z nosom te prenesem tja,« reče Luc nato Alenki. Toda Alenka ga objame in mu zašepeče: »Oh, moj ljubi Luc, nič več se ne bojim tvojega nosa. Dvakrat me je že resil in tvoja bom, četudi ne bom kraljica.« Kmalu potem slave veselo poroko. Luc seveda še nadalje služi s svojim nosom, slavnim nosom. Kupi cekinov rastejo in bogatejši postane od tucata kraljev.

58. Da bi videli, kako so Kan in njegovi generali debelo gledali, ko so se zjutraj prebudili v daljnih deželah, kamor jih je odnesel Lucov nos. Tudi vojakom je Luc dal denarja, da bi se lahko vrnil domov. Navdušeno ljudstvo pa hoče svojega rešitelja oklicati za kralja, a Luc jim svetuje: »Kaj bi s tako smešnim kraljem? Ali naj vam z nosom vladam? Izberite si najpametnejše in ti naj vam vladajo, brez kralja.«

60. Ko pride pomlad, Luc ne išče zvončkov, ki naj bi mu skrajšali nos. Kmalu pa dobi sinčka, ki mu da ime Zvonček. Luc ga je tako vesel, da se z njim vedno igra. Ko se tako igra in se mu Zvonček dotakne nosa, se nos skrajša. Tisti hip so namreč potekli točno trije dnevi, tri ure in tri minute, odkar je njen Zvonček prikuhal na svet. »Ah, ta Zvonček je imela vila v misilih!« se Luc začudi in ni mu bilo žal, da se je vse tako lepo končalo.

K O N E C

Zgodbe kraljeviča Marka

KRALJEVIČ MARKO NI MRTEV

Preko gore je bil jahal gospodar, da si preskrbi vina za slavo krstnega imena svoje hiše. Kupil si ga je dva mehova, natovoril ga je na konja in pognal proti domu. Toda zakasnil se je bil s pokušanjem in pogajanjem, prehitela ga je noč, zgrešil je pot in se je znašel pred pečino, da ni mogel naprej ne vedel nazaj. Pečina je bila votla, gospodar se pomakne vanjo, da v zavetju prebije noč. Pa vidi, votlina nima konca, globoko sega v goro, daleč notri gori ogenj.

Prijelo je gospodarja, da pogleda in izve, kdo kuri v pusti jami, pa je šel in se tiho plazil ob skalnatih steni proti ognju. Kar mu zastavi pot bela žena; čaroben soj je obdajal njeno vitko postavo.

Mož se je spomnil: vila je! in se prestrašil, skoro se je sesedel. Ali vila ga je prijazno ogovorila, naj se je nikar ne boji, ker ni sovražna dobrom ljudem.

Zdaj ji je razložil svojo nezgodo, kako ga je zajela noč, in jo je vprašal in prosil, ali sme prenočiti v pečini. Dovolila mu je, raztovoril je konja in ukazala mu je k ognju, da je sedel.

Rad bi bil pa vedel, kakšni posli drže vilo v tem skalovju. Vila mu je brala vprašanje iz oči in mu povedala, da ima kraljevič Marko, njen pobratim, v tej gori svoj stan, ona pa ga čuva.

Gospodarju se je razigralo srce od želje, da vidi na svoje oči slavnega junaka, ki gredo o njem pesmi iz ust do ust, in je prosil vilo, ali bi pustila in bi bilo mogoče, da le za hip vidi kraljeviča.

Vila je ukazala naj stopi z njo. Odprla so se pred njima težka železna vrata, koj za vrati je stal verni šarec in jima zastavljal pot. Doteknila pa se ga je vila z rahlo roko in pokoren se ji je umaknil. Zdajci se je začudenemu pogledu moževemu pokazala široka in visoka dvorana, sredi dvorane visi sablja damaščanka, iz dragih kamnov v njenih ročajih se usiplje svit daleč naokoli. Pod sabljo damaščanko pa glej kraljeviča Marka: skala mu je stol, skala mu je miza, a junak Marko ves bel po glavi in v brado, kakor da je sneg zapadel planino in oči so mu slepe in mrtve.

Zgane se Marko in vpraša vilo: »Čujem človeka, kdo je ta človek?«

Vila mu pove, da je gospodar kupil vina za krstno ime pa ga je noč prevarila in zapeljala v te pečine.

Kraljevič Marko posluša viline besede in pravi: »Daj, stopi bliže, brate, da se poljubiva, in sezi mi v roko, da spoznam, kake moči ste sedaj ljudje!«

Radosten je hotel gospodar pred častitega junaka, ali mu je ubranila vila. S kretnjo roke mu je ustavila korak, tiho mu je razodela, naj se varuje, kakor mu je drago življenje: kraljeviča Marka junški objem bi mu strl glavo, njegova silna pest bi mu zlomila kost. Pa mu je dala v eno roko močen železni drog, nasprotni konec mu je bil razbeljen v ognju, v drugo roko, mu je dala veliko jekleno bučo.

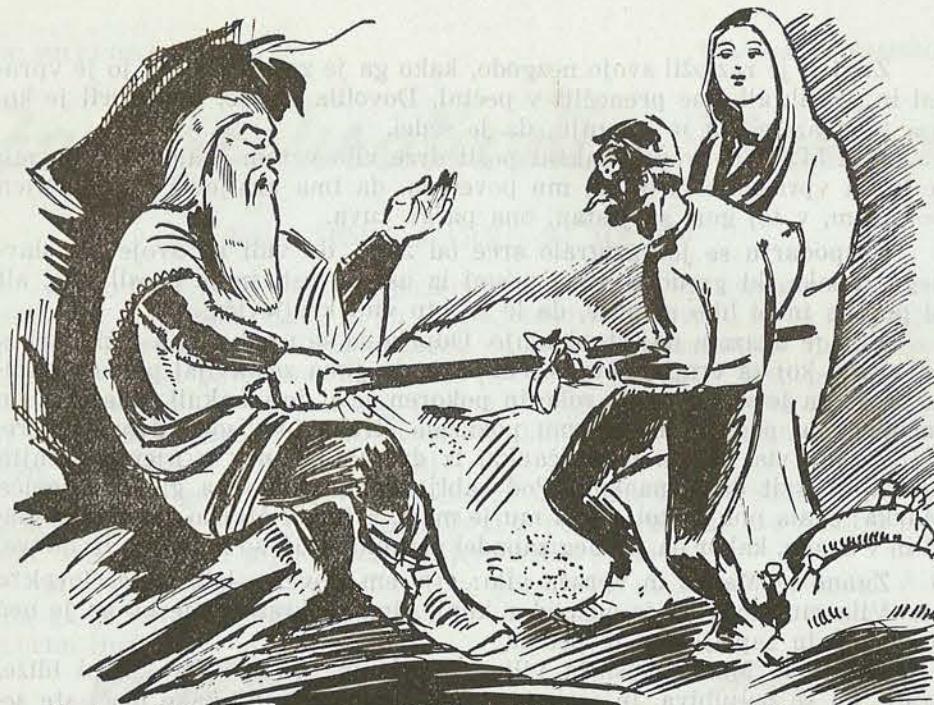
In mu je pokazala, kako naj stori, in gospodar je segel kraljeviču Marku v roko z žarečim železom. Pa je kraljevič Marko zgrabil goreče železo in ga stisnil, da je voda zacurela iz njega. In še mu je gospodar pomolel jekleno bučo, pa jo je Kraljevič Marko objel in so se ji vtiisnili vsi njegovi prsti. »Joj meni,« je dejal kraljevič Marko, »kako slabotni so sedanji ljudje!«

Mu reče gospodar: »Za Boga, kraljevič Marko, pravijo in pojo, da si že davno in davno mrtev.«

»Nisem, brate,« je dejal kraljevič Marko, »le svojega časa čakam v pečini, da planem na svet, da raztiram in pogubim vse one, ki delajo krvico in nasilje.«

Gospodar ga vpraša, kdaj pride ta čas.

Odgovori mu kraljevič Marko: »Glej sabljo damaščanko, ki mi visi nad glavo! Ne vidim je, ali čutim njen soj. Kadar bo polna mera krvic in nasilja na svetu, sama mi bo skočila iz nožnic in v roke. Bliža se ura! Pravijo mi, poglej, ali je res! — le še za dva prsta tiči damaščanca v nožnicah. Tedaj zajaham junak svojega vernega šarca, Bog mi povrne oči in udarim po nasilju in krvici, da dam vsakemu svoje. Krvav bo boj

— sila bo zatrla silo. Iz krvave zmage se zopet vrnem v pečino na ta trdn prestol, živa skala ga veže z zemljo, ni človeške moči, da mi ga omaje, dokler ne da Bog. Pod skalnat strop nad junaško glavo si obesim golo sabljo, pod njo bo stala zlata čaša, da bo kapala vanjo s krvave sablje rdeča kri, da izpijem čašo, kadar bo polna — zadnja bo čaša zadnje krvi, ki jo sila prelije na tej zemlji, in zadnje moje pitje. Po božji volji ne bo več treba zemlji kraljeviča Marka.

Kraljevič Marko se je zamislil v bodoče dni, za njim v širni temi se je oglašal žvenket junaškega orožja, rezget bojevitih konj.

Zbudil se je iz misli, umirili so se konji in junaki. Vpraša kraljevič Marko gospodarja: »Koliko tovoriš vina?« Gospodar odgovori pa mu reče Marko: »Nalij mi ga čašo, da ga pokusim! Tristo let je preteklo, kar ga nisem več pil.«

Drage volje mu prinese gospodar poln meh, Marko ga nagne in v dušku izprazni do zadnje kaplje. Še eno si želi čašo, gospodar mu postreže še z drugim mehom — tudi drugega popije kraljevič Marko do srage. Potem vpraša, koliko je bilo vina.

Gospodar pove, da dva mehova.

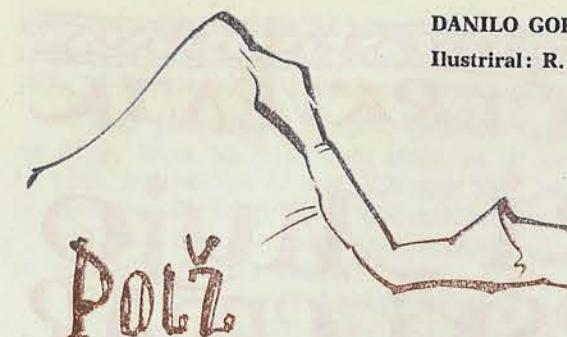
Zavzel se je Marko: »O ubogi svet, kaj si dočakal, kaka ti je mera in prevara! Kar sta bili za mojih dni dve čaši, sta zdaj dva mehova!«

Velel je vili, naj da gospodarju perišče cekinov, da kupi drugega vina, da bo mogla slaviti hiša krstno ime. A gospodarju je ukazal, da do smrti ne razodene nikomur, kar je videl in slišal.

Tako se je tudi zgodilo.

KONEC

DANILO GORINSEK
Ilustriral: R. HLAVATY

POLŽ IN DEKLICA

Oče polž čez polje leze,
mlad deklič ga vpraša:
»Dober dan vam voščim, oče,
kam pa pot gre vaša?«

— Kam pa ti — jo polž pobara —
z naglieo to burno? —
Deklica se brž odreže:
»V šolo moram urno!«

— V šolo? — oče polž zazeha —
pač malenkost prava!
— Jaz pa se na pot odpravljam
kar na vrh Triglava! —

Zdaj deklič se zahohoče:
»Res — dejanje slavno!
Le tedaj bom sivolasa
— babica že davno!...«

ANGELO CERVENIK

BEKRI MUJO IN TURŠKI CESAR

Ilustriral: BOZO KOS

Pa bosanski ljudski prijovedki

V Carigradu je živel pijanec Bekri Mujo, ki mu je bil oče zapustil veliko bogastvo. Mujo se je vdal pijači in kaj kmalu vso dediščino pognal po grlu. Naposled je zapil še obleko in se klatil po mestu, ogrnjen s starim, razcapanim kocem. Pokrit pa je bil s povaljano, razcefrano čepico.

Neki dan je kolovratil po ulicah s steklenico žganja v rokah, prepeval in se malone zaletel v cesarja. Ta ga je ozmerjal in mu očital, da je zapravil tolikšno premoženje in se sploh tako sramotno izpridil. Mujo se je osorno zadrl:

»Čemu, šmenta, se zaradi tega razburjaš? Če pijem, pijem za svoj, ne za tvoj denar. No, če misliš, da sem res vse zapravil in da nimam več denarja, pa mi povej, koliko zahtevaš za Carograd! Kupim ga.«

Cesar je dobro vedel, da nima pijaček niti prebite pare v žepu, domneval pa je, da ga je morebiti kdo, ki ima kaj pod palcem, nagovoril, naj jo cesarju zagode, in mu je odgovoril:

»Vsega Carigrada ti, Mujo, nikakor ne morem prodati, prepustim ti ga pa polovico. Potem bova pač temu mestu oba cesarovala, kakor bova vedela in znala. Ti kar prinesi denar, pa se bova pomenila o ceni!«

Mujo je bahaško obljudil:

»Dobro, jutri zjutraj dobiš denar!«

Prihodnjega dne pa se Mujo sploh ni prikazal. Cesar je razposlal biriče in jim ukazal, naj ga nemudoma primejo in priženejo na dvor.

Mujo je bil še trezen, ker so ga vrgli iz postelje in pritičali naravnost pred cesarja. Priznal je cesarju, da nima niti pare, kaj šele toliko, da bi lahko kupil Carograd ali le polovico tega mesta. Cesar je pri priči ukazal, naj mu odrobijo glavo, da bi si v prihodnje nihče več ne drznil cesarju lagati ali se celo norčevati iz njega. Mujo je najprej zaprosil cesarja, naj mu oprosti, ko pa se ni dal omehčati, mu je predložil:

»Če si že sklenil, pogubiti me, boš to lahko storil tudi pozneje. Prosim te, izpolni mi prej eno samo željo: poišči v svojem cesarstvu troje

ljudi, in sicer reveža, ki nima niti pare v žepu, slepega, ki nič ne vidi, in pohabljenca brez rok in nog. Ko bodo prišli, jih pogosti! Naj se najedo in napijejo! Ti in jaz pa bova opazovala, kaj bodo počeli.«

Cesar je ustregel njegovi prošnji. Čez nekaj dni so povabljeni prišli na dvor. Miza, za katero so sedli, se je kar šibila pod težo izbranih jedil in vina, kakrnega še svoj živ dan niso okusili. Ko so se dobro najedli in pošteno napili, se je slepi zahvalil cesarju:

»Hvala bogu in častitemu cesarju, ki nas je nasilit z belim kruhom in napojil z rdečim vinom!«

Pohabljenec pa je slepega nahrulil:

»Nesreča čorava! Kako moreš vedeti, da je kruh bel in vino rdeče? Saj si slep kakor krt! Ti bom takšno primazal!«

Tedaj blekne tudi revež:

»Le daj, primaži mu jo v mojem imenu! Kaj se zahvaljuješ? Saj bom vso pojedino in pijačo plačal jaz!«

»No, spoštovani in častiti cesar,« spregovori Mujo, »zdaj vidiš, kaj lahko napravi pijača! Slepi je brez oči, pohabljenec brez rok in nog, revež brez prebite pare v žepu! Zdaj pa, ko so se napili, je slepec spregledal, pohabljenec, ki nima ne rok ne nog, je stisnil pest, revež pa je čudežno obogatel! Tako sem pred dnevi obogatel tudi jaz ter hotel kupiti Carograd.«

Cesar je spoznal, da se je prenagliil, odpustil Muju storjeni greh in preklical obsodbo.

Po vsem tem je cesarja zamikalo spoznati, kako je mogoče, da ima vino tako čudežno moč, in je ukazal, naj mu prinesejo najboljšega, najslajšega vina. Nato se je napil in zaspal kakor ubit. Ko se je prihodnje jutro zbudil, je bil hudo bolan. Glava ga je neznansko bolela. Tako so prihiteli in se zbrali najznamenitejši zdravniki, da bi se posvetovali, kako naj ozdravijo cesarja. Ta pa je dejal, naj urno pokličejo Mujo. Ta se je takoj odzval cesarjevemu vabilu. Cesar mu je povedal, kako hudo ga je zdelalo vino, in ga vprašal, kaj naj napravi, da bo spet ozdravel.

»Spoštovani cesar, spet se napij, pa te bo koj nehala mučiti glava!« mu je svetoval Mujo.

»Dobro,« je vprašal cesar, »kaj pa naj napravim potem, ko se strezim, če me bo znova bolela glava?«

»Pij, vedno znova pij!« ga je poučil Mujo.

»Lepo! A kako dolgo bo to trajalo?« je zaskrbelo cesarja.

»Vse dotlej, dokler se ne boš, kakor jaz, klatil po Carigradu, ogrnjen samo z razcapanim kocem!« mu je modro odgovoril Bekri Mujo.

ORIM

Ilustriral: R. HLAVATY

JAMENDOL

Vas je tiko samevala v polnem soncu. Ljudje so delali na polju, ki so drhtela v rahlem vetrku, ki je vel čez kraške goljave. Ženske so bile pri pralnici in prale perilo, ki so ga prinesle iz mesta. Otročad pa se je podila po vaških klancih.

Miha je bil star kmet na dobrem posestvu. Obdeloval je zemljo in redil živino. Tistega dopoldneva je na dvorišču vpregel živino v jarem in se odpeljal na njivico ob Gropajski cesti, da jo preorje. Res je bila njivica za pokopališčem v dolini, ob cesti, ki pelje v Gropado. Na južni strani se je dolina spuščala v položnejšo reber, dočim je severna stran padala navpično proti dolini. In kakor vse kraške doline, je tudi ta imela na dnu ro-

dovitnejšo kraško zemljo. Tudi lega ni bila napačna. Na severnem počelu doline je zijala odprtina kraške jame. V tem delu gmajne je polno jam. Po večini imajo tu vse jame navpično brezno in hlad veje iz njih. V jama je tema in tišina, sliši se le drsenje vodnih kapelj, ki polzijo po kapnikih in padajo na tla. Tisočletja bežijo tod po tem podzemeljskem svetu in kaplja za kapljavo nanaša kapnik od stropa dol in od tal navzgor. Voda, kristalno čista in mrzla, se nabira v tolminih, vse je vlažno in ilovnato. V tej vlagi živijo slepe žuželke. Ob večni temi so jim okrnile oči. Hranijo se z vodnim rastlinjem. Bele so in vitke in pravimo jim rakci. Taka jama je tudi Jamendol. Ljudje pravijo, da je silno globok, tako globok, da sega njegovo dno do morske gladine. Strašna jama je Jamendol. Kar strese te, ko stojiš ob njeni odprtini. V dolinici je njiva, ki sega do roba brezna.

Miha je vpregel vole v plug. Gospodinja Neža je pomagala goniti živino, stari pa je ravnal drevo za brazdami.

»Le počasi, Neža,« zaklicuje Miha, »da se kaj ne zgodi!«

Neža je počasi priganjala živino. Večkrat sta obrnila, ker je bila njiva kratka. Ko sta zorala pol njive, je Neža ustavila vole, vzela košek in malico iz njega. Sedla sta in jedla. Bilo je dobro, saj sta jedla domač pršut in ržen kruh, ki ga je Neža včeraj spekla doma v peči. Pokačil je Miha še pipo tobaka, nato je nadaljeval z delom. Počasi sta prišla na rob njive. Prav pri zadnji brazdi pa je volu spodrsnilo in se je prekucnil v prepad. Ko ješe držal plug, je Miha utegnil zakričati: »Neža drži vola! Bilo pa je prepozno. Vol je potegnil za seboj še drugega vola, plug in oba orača... Hrupno je odmevalo padanje v globino...

Od tistih časov dalje se še vedno čuje v tihih nočeh tiko ihtenje in stokanje, ki prihaja iz jame in nas spominja na starega orača Miha.

Slaba vest

NEKJE JE ŽIVEL MOŽ, LISJAK PO IMENU. ŽIVEL JE SAMO OD TEGA, KAR JE NAKRADEL.

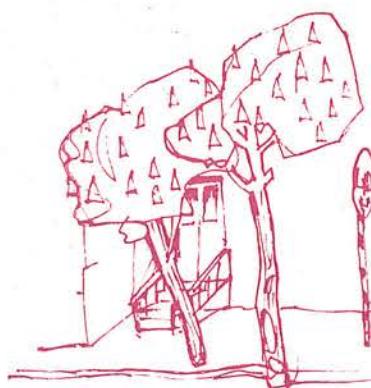
NEKOČ SE JE VRAČAL DOMOV Z UKRADENIM GOSAKOM POD PAZDUHO. POT GA JE PELJALA MIMO ŠOLE. PRAV TAKRAT SO SE OTROCI V ŠOLI UČILI O LISICI ZVITOREPKI, KI VSE POKRADE. IN SO GLASNO ZAPELI:

IZ HLEVČKA IZGINIL JE GOSAK,
UKRADEL NAM GA JE LISJAK,
OJ, TA CIGANASTI LISJAK,
OJ, TA CIGANASTI LISJAK!

»ZASAČILI SO ME!« SE JE PRESTRAŠIL LISJAK, IZPUSTIL GOSAKA IN ZBEŽAL. GOSAK JE ZAKRILIL S PERUTMI IN SE ZAHVALIL OTROKOM: »GAGA!«

JOSIP RIBIČIĆ

MOJA DVA PRIJATELJA

Pred našo hišo stojita trdno v tleh dve drevesi. Kostanja sta in oba revna. Posebno eden je zelo reven. Zdi se, kot bi ga nekdo pahnil s pločnika na cesto. Ko so delali pločnik, je bil delavcem napotni in je ostal na cesti, ob samem pločniku. Vozovi in avtomobili, ki vozijo mimo, so zadeli zaradi tega večkrat vanj in mu ranili skorjo. Tako zelo je olupljen in poln brazgotin, da mu je videti v trebuh. Skopa človeška roka ni privoščila kostanjema niti toliko zemlje, da bi njiju korenine srkale zlosti vode, potrebne za njuno življenje. Ob

prvem pomladnem soncu sta oba kakor njuni tovariši odprla popke in pognala liste. Listi so se odpirali počasi, tako kot bi človek počasi dal narazen prste na roki. Kmalu nato so se pokazali na drevesih pokončni cvetovi, podobni malim, okrašenim božičnim drevescem. Kako je bilo lepo in čudno to prebujenje!

Čez cesto, nasproti mojima dvema prijateljima stojijo veliki, košati kostanji. Ko so se odevali kostanji v bogate krošnje, so gledali čez cesto moja dva prijatelja, kot bi zasmehovali njuno revščino. Moja dva kostanja, čeprav revna, se veselita, da jima je narava dala pravico

do življenja. Tudi njuno cvetje se je že osulo in dala bosta prav gotovo sad: lepe, rdečkastorjave kostanje. Ko bodo šli otroci iz šole, jih bodo pobirali in se igrali z njimi. Tega veselja ne more nihče braniti mojima dvema prijateljima.

SAMO PAHOR

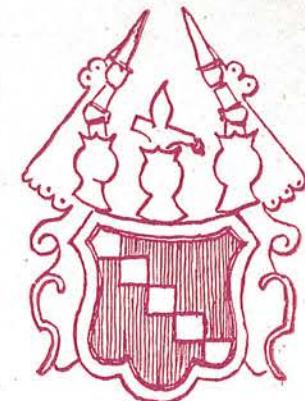
R I C M A N J E

Ricmanje so že od nekdaj velika in pomembna vas. Stare listine jih neštetokrat omenjajo. Prvič leta 1279. Prva nam znana Ricmanjca sta bila Majnhard in Stonka, ki sta se prav tistega leta preselila k cerkvici sv. Sobote.

Razen nekaj kmetij, ki so služile škofu, je bila vsa vas dolga stoletja podložna tržaškim plemičem iz družine Bonomo. Še danes stoji v cerkvi kropilni kamen z grbom teh plemičev. Toda niso bili Ricmanjci prav v vsem podložni plemičem. Včasih so tudi ti morali poslušati kmete. Tako se je zgodilo leta 1294, ko je škofov namestnik sklical vse Brežane na zborovanje, da so oddočili, ali morajo tujci, ki shranjujejo vino v ricmanjskih kleteh, plačati zato kaj davka gospodarju vasi, plemiču Bonomu.

Cerkveno so Ricmanje v starih časih spadale pod Dolino. Toda že iz 14. stoletja imamo več poročil o cerkvi in bratovščini svetega Jurija. Včasih namreč v Ricmanjih niso posebno častili svetega Jožefa. Šele leta 1749 so ga po čudežnem prižiganju lučke, ki ni ugasnila niti, ko ji je zmajkalo olja, prestavili s stranskega na glavni oltar. Takrat so tudi prezidali cerkev.

Najznamenitejši dogodek v zgodovini Ricmanj pa je zmaga nad Francozi. Ko so leta 1797 francoski vojaki 14. aprila prišli v vas ropati, so nanje navalili Ricmanjci ter drugi Brežani in jih s pomočjo vojakov stotnika Gesiča zapadili v beg. Vse to prikazuje spominska slika, ki še danes visi v cerkvi.

Grb plemičev Bonomo kakršen je v ricmanjski cerkvi

Naši mali dopisniki

DRAGI GALEB!

Oglašam se Ti prvič, zato Te lepo prosim, da objaviš moje pisemce v Galebu. Opisala Ti bom smešno, a resnično zgodbico o sosedovem psičku in mucki.

Pri sosedu imajo mladega psička in mucko. Oba sta črne barve. Kadar gre psiček jest, mu tudi mucka pridno pomaga. Ko pa psiček opazi, da mu bo premalo, pograbi mucko za vrat in jo odnese v hlev na svoje ležišče. Potem pa hitro zbeži, da poje kar je še ostalo v skledi. Če se pa mucka ponovno vrne, jo psiček zopet pograbi in zanesi v hlev, kjer jo jezno vrže ob zid.

Ta psiček in mucka sta že marsikoga pravila do smeha.

Lepo Te pozdravlja

SFERZA LUCIJANA
Barkovlje, IV. razr. osn. šole

MOJI PTIČKI

Imam tri ptičke: ščinkovca, gardelinčka in lugarčka. Imenujejo se Gigi, Žuži in Minček. Zelo lepo prepevajo. Ravno včeraj pa mi je Minček poginil. Zelo žal mi je po njem. Ostala sta mi samo še dva ptička.

FABJAN MARICA

Trst, ul. Donadoni, I. razr. osn. šole

GREDICA

Krasna vrtna si gredica,
ko jutro ti poboža lica,
ko zlato sonce ti smehlja se
in odpira cvetne čaše.

Vrtnice in vse cvetice,
ki krasite nam gredice,
veselite se življenja
dokler se letni čas ne menja.

V pomladini rosi lesketate,
se z žarki sončnimi igrate,
da vaš vonj bo bolj dišeč
in vsakemu človeku všeč.

KURET VLADIMIR
Ricmanje, IV. razr. osn. šole

V GOZDU

V gozdu vetrček šumi,
ptička rožce vse zbudi,
srnica pod drevojem
v senci spi
in sanja o vsem, kar se godi.

VERČ IVAN
Sv. Jakob, III. razr. osn. šole

ZA SMEH IN DOBRO VOLJO

Bog je ukazal Noetu naj steše ladjo in gre vanjo, on in vsa njegova družina ter vsake živali po dve. Ko so stopale živali na ladjo, je šla bolha za slonom. Naenkrat pa slon zakriči: »Ne porivaj!«

BAN DARKO
Sv. Jakob, IV. razr. osn. šole

HVALEŽNA SINICA

Tiste dni, ko je zapadel prvi sneg in je bilo okrog našega dvorišča vse ledeno, je priletela na naše kuhinjsko okno mala sinička. Lačna je bila in je iskala hrano. Naresla sem ji polno drobitinic. Plašno se je ozirala. Če se je kdo izmed nas le količaj zganil, je hitro odletela. Vse naslednje dneve je redno priletela in dobila polno hrane.

Sneg je skopnel. Ni je več bilo k nam. Ko sem nekega sončnega dopoldneva sedela pred hišo, sem slišala na dvorišču siničji cicido, cicido. Zdelo se mi je, da je pela prav tista sinička, ki smo jo pozimi krmili. Najbrž se nam je zato zahvalila. To ptičico sem zelo vzljubila.

FURLAN MAJA
Šempolaj, IV. razr. osn. šole

TRIJE ZAJČKI

Trije zajčki v grmu spè,
lovec gleda jih z gorè.
Puška poči iz daljine,
zajčkom trem življenje mine.

PIPAN MAJDA
Salež, IV. razr. osn. šole

ZANIMIVOSTI MOJE ROJSTNE VASI

Moja rojstna vas so Ricmanje. Ustanovljene so bile okrog 12. stoletja. Baje je Ricmanje ustanovil nek morski ropar, ki je pobegnil iz ječe. Pravijo, da je vsadil murvo, ki še stoji in je na pol preklana, a se kljub vsem viharjem še ni prevrnila. Kmalu so se tu naselili še drugi ljudje in vasica je štela že dvajset hiš. Ricmanje so zaslovele

tudi po trmi svojih prebivalcev. Znano je, da se Ricmanci niso hoteli vdati Francozom. Slika, ki se nahaja v cerkvi, nam še danes prikazuje, kako so Ricmanci nagnali Francoze iz vasi, pa čeprav niso imeli pravega orožja. Vas je daleč naokrog znana po cerkvi in njenem patronu. V cerkvi je velik oltar iz 18. stoletja. Marmor iz katerega je oltar zgrajen, so pripeljali iz Carrare. Vas je znana tudi po svojem pevskem zboru. Član tega zборa je bil tudi moj ded. Po tem zboru je dobilo svoje ime tudi društvo »Slavec«, ki še danes obstaja.

Vse to kar sem napisal, sem zvedel od starih ljudi, ki so iz roda v rod prenesli ustno izročilo.

PREGARC VILJEM
Ricmanje, V. razr. osn. šole

S. A. Jocek in „nona“

Naš Jocek je zelo navihan. Če le more, kaj nakuha. Posebno rad draži staro mamo. A tudi ona mu ne ostane dolžna.

Oni dan, brž ko zagleda Jocek staro mamo, ji reče:

»Nona tvoja ruta...!«

Stara mama je seveda mislila, da ji je ruta padla, zato se je naglo ozrla. A v tem, se že oglasí navihani Jocek:

»Tvoja ruta ima štiri vogle!«

Kar sapo je zaprlo stari mami, ko je spoznala, da jo je spet »potegnil« njen ljubljeni Jocek. A ni bila nanj prav nič huda. In Jocek je bil zelo vesel, ko se mu je šala tako imenitno posrečila.

Kmalu po tistem pa stará mama jako resno pogleda Jocka od vrha do tal in mu reče:

»V tvojih hlačah sta dve luknjil!«

To se je Jocek ustrašil. Le kje si je mogel hlače raztrgati? Kaj bo māma? Črav res ga je skrbelc. Gledal je in gledal svoje hlače. Spredaj ni bilo videti nič. Pogledal se je tudi ed zadaj, kolikor se je mogel stegniti, pa ni mogel in ni mogel ugledati nobene luknje.

A stará mama:

»Tam, kjer vtakneš noge vanje!«

Sedaj pa je Jocku vzelo sapo! Kar obstal je. Pa ne za dolgo. Ves vesel, ker mu jo je »nona« tako imenitno »zagodla«, plane k njej, jo objame in pravi:

»1 : 0 zate, nona!«

REŠITVE IZ 7. ŠTEVILKE

1. REBUS: Sila kola lomi.
 2. BESEDE Z NASPROTNIM POMENOM: V prvem stolpcu beremo Gorenjsko, v drugem pa Dolenjsko.
 3. UGANKI: sonce (tudi mesec) in zvon.
 4. POSETNICI: Vinko Rojač je kupil v knjigarni povest Rokovnjači, ki jo je napisal slovenski pisatelj Josip Jurčič.
-

RESITVE SO POSLALI: Ota Boris, Žerjal Aldo, Boneta Marjan, Petaros Dušan, Mihalič Boris, Oleni Rudi, Maver Evgen, Zorzut Alda, Žerjal Sonja, Vodopivec Olga, Maver Mara in Lovriha Milena, vsi učenci in učenke III. razreda osnovne šole v Boljuncu; Ota Nadja, učenka I. razr. strokovne šole v Dolini; Magda Starec in Sferza Lucijana, učenki IV. razreda osnovne šole v Barkovljah; Petaros Olga in Sedmak Magda, učenki IV. razreda osnovne šole v Borštu; Ban Darko, učenec IV. razreda osnovne šole pri Sv. Jakobu; Colja Stojan, učenec V. razreda osnovne šole v ulici Donadoni in Jasna Ravbar, učenka osnovne šole pri Sv. Jakobu.

IZŽREBANI SO BILI: Colja Stojan iz Trsta, Magda Starec in Sferza Lucijana iz Barkovelj. Vsak prejme v dar mladinsko knjigo.

Cena 50 lir